

Vilhelm Sköld.

Få personer ha gjort nykterhetsrörelsen och särskildt goodtemplarorden inom vårt land så stora tjänster som Vilhelm Sköld. Och därför förtjänar hans namn bevaras i tacksam hägkomst.

Johan August Vilhelm Sköld föddes i Stockholm den 4 juni 1861. Föräldrarnas fattigdom gjorde att han redan vid 12 års ålder måste afbryta sin skolgång och söka själf förskaffa sig sitt lefvebröd. Han fick plats i bokhandel i Sunds-

vall, och sattes därigenom lätt i tillfälle att under de fria stunderna oupphörligt öka sitt kunskapsförråd.

Efter ungefär 8 års vistelse i Sundsvall flyttade han 1881 till Östersund, där han ock tjänstgjorde i bokhandel till år 1888, då han mottog den honom erbjudna kassörsplatsen i Jämtlands folkbank, hvilken plats han innehade och samvetsgrant skötte intill sin död.

Skölds anställning i bokhandel blef för honom af mycket stor betydelse. Vetgirig af naturen, använde han icke blott de lediga stunderna under dagen, utan äfven en stor del af natten, att studera de litteraturens olika alster, som genom bokhandeln spredos bland allmänheten. Och han gjorde så icke af nyfikenhet eller till tidsfördrif, utan af en brännande kunskapsörst, af ett osläckligt begär att veta. Så lärde han sig efter hand att välja mellan dessa olika litteraturens alster, som stodo honom till buds. Och så danades han så småningom till den han blef, en kunnig, mera än de allra flesta vidtseende man med bestämdt mål, en man som icke viljelöst följde med strömmen, utan alltid sökte gifva den den bästa riktningen.

När goodtemplarorden 1882 infördes i Jämtland, var Sköld en bland de första som aflade goodtemplarlöftet, det han sedan blef orubbligt trogen. Otroligt snabbt utbredde sig orden inom Jämtland, och med en oerhörd entusiasm fylkade sig skaror af jämtar kring det hvita korsprydda ordensbanéret. Men det var i sanning svårt nog att få dessa skaror på ett något så när tillfredsställande sätt ordnade. Och lika svårt var det, till en början åtminstone, att få de spridda hoparne att arbeta i samband och harmoni med hvarandra. Här gafs emellertid åt Sköld ett arbetsfält, som passade honom; här fick han ett arbete, som i högsta grad inträskade honom och därvid hans inhämtade kunskaper och hans djupa blick kommo väl till pass.

Sköld förstod genast, att här behöfdes upplysning icke blott om arbetsmetoder o. d., utan jämväl om nykterhetsspörmålet själf, om dess räckvidd och djupa innebörd. Och med en själfupoffring, hvartill endast ett fåtal är mäktigt, med brinnande lust och en osläcklig kärlek till både nykterhetsidén och dess förkämpar kastade han sig in i arbetet. Han intog därvid ingen ledareplats i vanlig mening. Därtill var han för tillbakadragen och flärdlös. Men han ledde ändå genom sin större anderikedom och genom att gifva medlen till kunskap och fostran.

Dagarne använde han till troget uppfyllande af sina tjänstepliktier i det borgerliga lifvet. Nattens tysta timmar ägnade han åt nykterhetsarbetet, *sitt* nykterhetsarbete, hvarmed han ville gagna det stora allmänna. Från alla håll samlade han materiel, sofrade, sammansatte och populariserade. Och så kommo efter hvarandra skrift på skrift, en hvar på sitt sätt instruerande eller kastande nytt ljus öfver olika sidor af nykterhetsspörsmålet och arbetet för nykterhetstidens klagörande, spridande och rostfästade.

Först kommo hans *programböcker*, hvarmed han sökte ordna och gifva innehåll åt arbetet inom hvarje enskild loge. Så följde hans *Handbok för goodtemplare*, medelst hvilken han önskade åstadkomma ett mera enhetligt arbete inom de olika logerna. Och så kom hans *Goodtemplarordens historia*, ett om allvarlig och trägen forskning vittnande arbete, hvarmed han åsyftade lika mycket att göra allmänheten bekant med orden och dess mera framstående män som att hos ordensmedlemmarna ingifva aktning för och kärlek till orden i dess helhet, dess former och arbetsmetoder.

Som en mellanlänk mellan dessa mera till ordensangelägenheter inskränkta arbeten och de sedan följande allmänna kan betraktas kalendern *Blå bandet*, som utgafs i två häften, det ena 1888 och det andra 1889, innehållande biografier af nykterhetsmän, berättelser, poem m. m. allt i nykterhetsintresse.

Därpå följde i början af 1900-talet Skölds största verk, *Nykterhetsbiblioteket*, en samling af de värdefullaste nykterhetsarbeten som då funnos såväl inom- som utomlands. Bland de många arbeten, som innefattades i detta bibliotek, må särskildt nämnas de af utgifvaren själf öfversatta »Helnykterhetens grunder» af William J. Lacey, »Ölbruket» af D. R. Locke samt »Alkoholfrågan ur nya synpunkter» af Annie Besant. Vidare »Den svenska nykterhetsrörelsens historia» af Johan Bergman. Och slutligen flera skönlitterära nykterhetsarbeten af stort värde. Med detta bibliotek ville Sköld sprida nykterhetens ljus bland *alla*, icke enbart bland nykterhetsfolk. I hopp att på detta sätt främja nykterhetens i hans ögon storslagna sak fortsatte han bibliotekets utgifvande till sin död, ehuru han därför måste göra stora uppoffringar af tid, pänningar och hälsa. Men hans kärlek till saken tvingade honom så göra.

Och under allt detta var han ock en flitig medarbetare

i nykterhetsprästen. I »Svenska Goodtemplar» och »Reformatorn» finnas många och värderika bidrag af hans hand.

Denna hans arbetsfifer, som icke unnade honom tillräcklig hvila undergräfdde så småningom hans hälsa och lade honom slutligen på sjukbädden, där han hölls fjättrad under många och långa månader, tills döden äntligen den 9 aug. 1895 kom som förlösare. Men äfven under hans sjukdomstid hade hans tankar rört sig om det för honom så kärt vordna nykterhetsarbetet, särskildt om upplysningsarbetet i nykterhetens tjänst.

Efter hans död upphörde Nykterhetsbiblioteket utkomma. Det kvarvarande lagret inköptes af Sverges storloge, och Skölds privata stora samling af nykterhetslitteratur öfvertogs af Östersunds goodtemplare.

Den hängifvenhet för nykterhetssträfvandena Sköld städe ådagalagt, den sällsporda oegennyttia som utmärkte honom samt hans orubbliga karaktärstasthet och målmedvetenhet förskaffade honom alla nykterhetsvänners och i all synnerhet goodtemplarnes stora sympati och varma tillgifvenhet, men också motståndares aktning. Därför var ock sorgen öfver hans tidiga bortgång stor. Inom goodtemplarorden insamlades medel till en vård på hans graf, och vid storlogemötet i Östersund sommaren 1896 aftäcktes högtidligt denna vård som ett bevis på goodtemplarnes tacksamhet för den bortgångne med- och förkampens ädla och uppoffrande lifsgärning.

Såsom förut är nämnt var Vilhelm Sköld en mycket enkel och flärdlös man samt ytterst human i sitt uppträdande. Han trängde sig aldrig fram utan höll sig hälst i bakgrunden. Därför har hans arbete kanske icke så allmänt uppmärksamats som det förtjänat. Men säkert är att hvard han gjort för den moderna nykterhetsrörelsens ordnande, stadgande och framdrifvande på särskildt upplysningens väg ställer honom icke allenast bland denna rörelsens främste, utan ock bland dess mäst oegennyttige, målmedvetne och noble banerförare.